

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра «Публічного управління та підприємництва» (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Валентина КУПРІЯНОВА

(ініціали та прізвище)

«08» вересня 2022 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ідентифікація та методи визначення фальсифікації

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Експертиза товарів та послуг

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 12.09.2022 року

Харків – 2022 р.

Розробник: Черевична Н. І., доцент, к.т.н., доц.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри публічного управління та підприємництва (№ 601)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2022 р.

Завідувач кафедри д.н. з держ. управл.
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Вероніка КОВАЛЬЧУК
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентського самоврядування від факультету № 6

(підпис)

Катерина БОЦУЛА
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Черевична Наталія Іванівна, к.т.н., доцент.
З 2021 з року викладає в університеті наступні дисципліни:

- Вступ до фаху;
- Ідентифікація та методи визначення фальсифікації;
- Експертиза послуг;
- Товарознавство послуг;
- Технічне регулювання;
- Сенсорний аналіз;
- Експертиза товарів;
- Міжнародний консюмеризм.

Напрями наукових досліджень:
товарознавча експертиза та ідентифікація смакових товарів, методологія сенсорного аналізу продовольчих товарів, дослідження проблематики надання послуг бортового харчування.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 7 семестр.

Обсяг дисципліни:

4,5 кредити ЄКТС (135 годин), у тому числі аудиторних – 48 годин, самостійної роботи здобувачів – 87 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, лабораторні роботи, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – товарознавство (харчові продукти).

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – кваліфікаційна робота.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Ідентифікація та методи фальсифікації» здобувачі мають ознайомитися з проблемами розпізнавання образів, вивчити основні критерії ідентифікації товарів та простежуваність товарних партій, критерії ідентифікації та її загальне забезпечення, зв'язок ідентифікації з сертифікацією продукції, фальсифікацію товарів, грошових знаків та цінних паперів.

Завдання

Теоретична і практична підготовка фахівців з наступних питань: визначення виду чи різновиду товару; дослідження правової та нормативної бази виробництва і споживання для визначеного виду товару; дослідження кількості та комплектності товару; дослідження походження товару.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;
- здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він буде:

- застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;
- організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;
- оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Загальні поняття у сфері ідентифікації товарів. Маркування як засіб товарної інформації.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Лабораторна робота: «Ідентифікація продовольчих товарів».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції.*

Об'єкт, предмет, мета та завдання дисципліни. Зв'язок з іншими дисциплінами. Значення дисципліни для підготовки фахівців за освітньою програмою «Експертиза товарів та послуг». Роль і функції моделей в проблемі розпізнавання. Задачі побудови моделей в системах розпізнавання.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Електрохімічне маркування.

Тема 2. Ідентифікація товарів та простежуваність товарних партій.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Лабораторна робота: «Порівняльна ідентифікація продовольчих товарів».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції та практичного заняття, нормативно-правова та законодавча документація.*

Основні функції ідентифікації. Засоби ідентифікації. Види ідентифікації. Об'єкти ідентифікації. Критерії ідентифікації.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Ударно-точкове маркування.

Тема 3. Загальне забезпечення ідентифікації товарів.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Лабораторна робота: «Ідентифікація транспортних засобів по VIN-коду».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції.*

Організаційне забезпечення ідентифікації товарів. Технічне (технологічне) забезпечення ідентифікації товарів. Інформаційне забезпечення ідентифікації товарів.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Протиугінне маркування.

Тема 4. Інформаційні знаки.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*

- *Лабораторна робота: «Ідентифікація товарів за інформаційними знаками».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції та практичного заняття, нормативно-правова та законодавча документація.*

Загальна характеристика та класифікація інформаційних знаків. Товарні знаки. Знаки відповідності. Коди. Експлуатаційні знаки. Екологічні знаки.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Каплеструйне маркування.

Модульний контроль 1.

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): нормативно-правова та законодавча документація.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2.

Тема 5. Ідентифікація як складова сертифікації продукції.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Лабораторна робота: «Ідентифікація тютюнових виробів».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції.*

Ідентифікація при обов'язковій сертифікації тютюнових виробів.
Ідентифікація при обов'язковій сертифікації алкогольних виробів.
Ідентифікація при обов'язковій сертифікації дорожніх транспортних засобів

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Вивчення термінів та визначень. Маркування контрольними (ідентифікаційними) знаками.

Тема 6. Фальсифікація товарів.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Лабораторна робота: «Методи ідентифікації харчових добавок під час виробництва».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції та практичного заняття, нормативно-правова та законодавча документація.*

Загальні поняття. Об'єкти та види фальсифікації. Якісна фальсифікація
Кількісна фальсифікація Вартісна фальсифікація. Інформаційна фальсифікація.
Способи захисту продукції від фальсифікації.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Вивчення термінів та визначень. Лазерне маркування.

Тема 7. Ідентифікація, фальсифікація та маркування харчової продукції.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Лабораторна робота: «Методи визначення фальсифікації молочної продукції».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції та практичного заняття, нормативно-правова та законодавча документація.*

Фальсифікація харчової продукції. Види, способи фальсифікації і методи її виявлення. Вимоги до маркування харчової продукції. Регламентуючі документи на маркування. обов'язкова інформація на продуктах харчування.

Пакувальні матеріали. Класифікації пакувальних матеріалів, їх безпеку і екологічність.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Маркування харчової продукції.

Тема 8. Ідентифікація грошових знаків та цінних паперів.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*

- *Лабораторна робота: «Методологія визначення справжності банкнотів та цінних паперів».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції.*

Професійні та універсальні прилади для визначення справжності банкнотів та цінних паперів. Основні ознаки придатності банкнотів і монет до обігу. Дослідження в ультрафіолетових променях та з люмінісцентними лампами денного світла й лінзами. Дослідження в косопадаючому світлі під мікроскопом.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Визначення справжності банкнотів та цінних паперів методом магнітного детектора та датчика інфрачервоних метамірних фарб.

Модульний контроль 2.

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): нормативно-правова та законодавча документація.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<i>Змістовний модуль 1</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...2	4	0...8 (максимальна кількість балів за цим показником)
Виконання лабораторних робіт	0...6	2	0...12
Модульний контроль	0...25	1	0...25
<i>Змістовний модуль 2</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...2	4	0...8 (максимальна кількість балів за цим показником)
Виконання лабораторних робіт	0...6	3	0...18
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Загальна активність	0...4		0...4
<i>За семестр</i>			0...100

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати мінімум знань і умінь для забезпечення програмних результатів навчання. Відпрацювати всі практичні заняття.

Добре (75-89) – знати основні теми дисципліни. Відпрацювати всі практичні заняття.

Відмінно (90-100) – мати знання, що дозволять самостійно, вільно та обґрунтовано відповідати на будь які питання щодо тематики курсу. Відпрацювати всі практичні заняття.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що

стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

- <http://library.khai.edu/catalog>
- Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=5885>

11. Рекомендована література

Базова

1. Методи визначення фальсифікації товарів / А. А. Дубініна [та ін.] – К. : Видавничий дім професіонал, 2010. – 272 с.

2. Методи визначення фальсифікації товарів. Лабораторний практикум / А. А. Дубініна [та ін.] – К.: Видавничий дім професіонал, 2010. – 36 с.

3. Притульська Н. В. Ідентифікація продовольчих товарів: теорія та практика: монографія / Н. В. Притульська – К. : Київ нац. торг.-економ. ун-т, 2007. – 193 с.

4. Титаренко Л. Д. Ідентифікація та фальсифікація продовольчих товарів: навчальний посібник / Л. Д. Титаренко, В. А. Павлова, В. Д. Залигіна. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 192 с.

5. Назаренко Л. О. Ідентифікація та фальсифікація продовольчих товарів: навч. посіб. / Л. О. Назаренко – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 248 с.

6. Дзахмішева І. Ш. Ідентифікація та фальсифікація непродовольчих товарів / І. Ш. Дзахмішева. – К. : Дашков і К °, 2014. – 244 с.

Допоміжна

1. Валушко Г. Г. Технологія вина : / В. А. Домарецький, В. О Загоруйко. – К. : Центр навч. літ-ри, 2003. – 592 с.

2. Мамай О. І. Хімічний і технологічний контроль виноробства : навч. посібник / Г. Ф. Сльозко, О. В. Стоянова – К. : Інкос, 2004. – 224 с.

3. Коньяки України. Загальні технічні умови : ДСТУ 4700:2006. [Чинний від 11 грудня 2006 р. № 343 з 2007–10–01, зі зміною дати чинності згідно з наказом № 271 від 17 жовтня 2007 р]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007 р. – 12 с.